7/7090, 7091, 7092, 7093

GÖNDERİLDİ

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300 – 992
Konu : Yazılı Soru Önergesi

Ankara

15 MAYIS 2002

7789

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 02.05.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7090-14964/35321, KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7091-14965/35322, KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7092-149664/35323 ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7093-14967/35636 sayılı yazıları.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 06.05.2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-724/2456, B.02.0.KKG.0.12/106-724-1/2455, B.02.0.KKG.0.12/106-724-2/2454 ve B.02.0.KKG.0.12/106-724-3/2453 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Dr. Azmi ATEŞ'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/7090-14964, 7/7091-14965, 7/7092-14966 ve 7/7093-14967 esas no'lu yazılı soru önergeleri, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(25 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. Hüsamettin ÖZKAN)

7/7091

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN DR.AZMİ ATEŞ'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7091-14965 Esas No'lu)

Soru 1,2:

- Size, Irak'tan sınır ticareti yoluyla petrol ürünlerinin ithalatıyla ilgili olarak, 28 Mayıs 2001 tarihinde 10658 sayı ile sorduğum yazılı soru önergeme, sizin adınıza Dış Ticaret Müsteşarlığından sorumlu olan Devlet Bakanı Sayın Prof. Tunca Toskay 26.06.2002 tarihinde verdiği cevapta özetle:

"Sınır ticareti kapsamında petrol ürünlerinden sadece motorin ithalatı mümkün bulunmaktadır... Irak'tan sınır ticareti çerçevesinde yapılan sözkonusu ithalata ilişkin uygulama, 1997 yılından beri Şırnak Valiliğinin yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir..." demiştir. Turkish Petroleum International Company (TPIC)'ın kurulmasından sonra, kamyonların üstünde fiberlerle yapılan motorin ithalatı bu firma tarafından organize edilmekte olup, tüketiciye satılması da yine TPIC'in kontrolündeki dağıtım firmaları tarafından yapılmaya başlanmıştır.

Bu tesbitlerin ışığı altında, aşağıdaki sorularımın sınır ticaretiyle ilgili olan herkes başta olmak üzere, milletimiz tatmin olacak şekilde cevaplandırılmasına ihtiyaç vardır?

- TPIC'in kurulmasından bugüne kadar -Irak'tan sınır ticareti kapsamında, kamyon üstünde fiberlerle -ithal edilen motorin hangi firmalar tarafından pazarlanmıştır?
Bu firmalar hangi kriterlere göre tesbit edilmiştir?

- Bu firmaların, yönetim kurulu Başkan ve Yardımcıları, Yönetim Kurulu Üyeleri, Kurucuları, Sahipleri kimlerdir?

Ve bu kişilerin firmalardaki hisse dağılım yüzdeleri kaçtır?

Ayrıca, bu firmaların kuruluş tarih ve sermayeleri, faaliyet alanları nedir?

Cevap 1,2:

- Habur sınır kapısından mutad depolarla gelen motorinin yöre halkına sosyal adaleti sağlamak, vergi kaybını önlemek ve ülke menfaatlerine aykırı olmayacak ve haksız rekabeti de önleyecek şekilde yurtiçinde satışının düzenlenmesini teminen Başbakanlığın 16.09.1997 tarihli Olur'u ile POAŞ görevlendirilmiştir. Ancak, özelleştirme nedeniyle 16.03.1999 tarih ve 03860 sayılı Başbakanlık Olur'u ile TPIC yetkilendirilmiş ve POAŞ, Habur tesislerini ve görevini 26.03.1998 tarihinde TPAO Genel Müdürlüğü'ne devretmiştir.

Habur Depolama Tesislerinin işletmeye alınma çalışmaları TPAO Genel Müdürlüğü'nün bağlı ortaklığı olan TPIC tarafından tamamlanarak 02.09.1999 tarihinde faaliyete geçmiştir.

TPIC tarafından Irak'tan sınır ticareti kapsamında kamyon üstü fiber depolarla ithal edilen motorin aşağıdaki Dağıtım Şirketleri tarafından pazarlanmıştır:

- OPET Petrolcülük A.Ş.
- TURKUAZ Petrol Ürünleri A.Ş.
- PETLINE Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.
- AYTEMİZ Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş.
- TU-TA Petrolcülük A.Ş.
- BÖLÜNMEZ (M-Oil) Petrolcülük A.Ş.
- PETROL OFİSİ A.Ş. (POAŞ)
- DELTA Petrol Ürünleri A.Ş.
- KAR-PET Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş.
- ALTINBAŞ Petrol ve Ticaret A.Ş.

Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün akaryakıt dağıtım ve pazarlama yetkisi vermiş olduğu Dağıtım Şirketlerine ithal edilen motorinin pazarlanması imkanı sağlanmıştır.

- TPIC Yönetim Kurulu

Özer Altan	Başkan (15.01.1989-12.08.1992)
Süreyya Ekim	Üye (15.01.1989-04.11.1992)

7/7091

Yalçın Umurtak	Üye (15.01.1989-04.11.1992)
Ozan Sungurlu	Üye (15.01.1989-vefat)
Özcan Büyükerdoğan	Üye (15.01.1989-13.04.1994)
Okan Özdemir	Başkan (24.11.1992-13.01.1994)
Ali Sabit Özen	Üye (04.11.1992-Ocak 1995)
Dursun Açıkbaş	Üye (20.11.1992-Ocak 1994)
Doğu Tuna	Üye (04.11.1992-Ocak 1994)
İsmet Tezel	Murahas Üye (24.11.1992-13.04.1994)
M. Sıtkı Sancar	Başkan (13.01.1994-22.04.1999)
Mustafa Murathan	Üye (13.01.1994-28.01.1995 istifa)
C. Mete Karancak	Üye (13.04.1994-14.12.2000 istifa)
Ergun Coşkun	Üye (13.04.1994-13.10.1997)
M. Akif Güneri	Üye (28.01.1995-22.04.1999)
M. Cemal Kaplangı	Üye (28 Ocak 1995- Mart 1996)
Mehmet Kulaksızoğlu	Üye (17.10.1997-22.04.1999)
Kayhan İşsever	Üye (17.10.1997-22.04.1999)
Osman Demirağ	Başkan (22.04.1999-17.05.2001)
M.Ali Ak	Üye (22.04.1999-12.07.1999 görevden alındı)
Cengiz Cücü	Üye (22.04.1999-28.01.2000 istifa)
Erdal Eren	Üye (28.01.2000-21.03.2000 istifa)
M. Mete Gürel	Üye (12.07.1999-25.12.2001 istifa)
Can Sungu Bakiler	Üye (12.07.1999-Ekim 2000 istifa)
Ülker Aydın	Üye (30.03.2000-devam ediyor)
M. Ali Duygu	Üye (Ekim 2000-12.06.2001)
Ufuk Güngör	Üye (14.12.2000- devam ediyor)
E. Miray Göksu	Başkan (29.05.2001-devam ediyor)
H. Şefik Vural	Üye (25.12.2001-06.10.2003 tarihine kadar atanmıştır)
Can Sungu Bakiler	Üye (12.06.2001-devam ediyor)

Soru 3:

TPIC'in organizasyonunda; -kurulmasından bugüne kadar- Irak'tan sınır ticareti kapsamında yapılan motorin ithalatı, yıllar itibariyle kaç milyon litre veya tondur?

Cevap 3:

Yıllar İtibariyle Motorin İthalatı;

1999	392.423.849 LT.
2000	1.019.287.984 LT.
2001	552.407.816 LT.
2002	25.388.029 LT.

Soru 4:

TPIC'in organizasyonuyla ithal edilen motorinin -yıllar itibariyle -pazarlama firmaları arasındaki dağılım miktarları -yüzde olarak da -ne kadardır?

Bu firmalar arasındaki dağılım yüzdeleri zamanla değişmekte midir?

TPIC, hangi kriterleri esas alarak dağıtım firmaları arasındaki bu bölüşümü yapmaktadır?

Ayrıca, yeni dağıtım firmalarının tesbitine de karar vermekte midir?

Vermekte ise, kriterleri nelerdir?

Cevap 4:

Motorin ithalatından Dağıtım Şirketlerinin payı

ŞİRKET	ORAN (%)		
	1999	2000	2001 (halen)
OPET	55,37	22	21,59
TURKUAZ	9,59	7	7,55
PETLINE	14,01	6,5	5,55
AYTEMİZ	10,17	5	6,62
TU-TA	4,05	5	4,77
BÖLÜNMEZ (M-OIL)	6,81	4,5	5,69
POAŞ		50	41,04
DELTA		100.000 LT	3,19
KAR-PET			2,00
ALTINBAŞ			2,00
TOPLAM	100,00	100,00	100,00

Depodan motorin almak için ilk defa müracaat eden Dağıtım Şirketlerine ilk 6 aylık dönem için %2 motorin tahsisi yapılır. Ancak alacağı ürün miktarı, depodan en az motorin alan dağıtım firmasıdan fazla olamaz. Tüm şirketlere ilk 6 aydan sonraki dönemde yapılacak ürün tahsisi ise depodan kendilerine tahsis edilen miktarlarda ürün çekişi yapıp, yapmamalarına ve/veya kendilerine müracaat eden şirketin PİGM tarafından açıklanan Türkiye motorin pazar payı da dikkate alınarak yeniden belirlenir.

Soru 5,6:

- Bu firmaların her birisi, sınır ticareti kapsamında -TPIC'ten temin ederek - pazarladıkları motorinden dolayı, yıllar itibariyle ne kadar vergi ödemişlerdir?

Ayrıca, bu firmaların, 2001 yılı dahil, son beş yılda, yıllar itibariyle yaptıkları diğer işlerden dolayı ödedikleri vergiler ne kadardır?

- Şirketlerin, TPIC'ten bu dağıtım işini alabilmeleri için, en az 30 bin tonluk depolarının olması şartı aranmakta mıdır?

Aranmakta ise, bugüne kadar hangi firmalar bu şartı yerine getirmişlerdir?

Getirmemişler ise, tüketiciler motorini, dağıtım firmaları adına, TPIC depolarından mı almaktadırlar?

Cevap 5,6:

Petrol ürünlerinin alım-satımını yapmak üzere bu hizmet alanına girmek isteyen şirketlerin, Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Kuruluşu olarak kabul ve tescil edilebilmesi için aranacak şartlar ile izlenecek usul ve esaslar, 18.08.1993 tarih ve 21672 sayılı, 21.12.1996 tarih ve 22854 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan Bakanlığımız Tebliğlerinde belirtilmiştir.

Yeni kurulacak Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Kuruluşları, akaryakıtın temini, depolanması ve dağıtımı konusunda öncelikle fizibilite raporu hazırlamaktadırlar. Hazırlanan bu fizibilite raporunun uygun görülmesi halinde bu kuruluşlara Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Kuruluşu olma aşamasında "Ön Müsaade" verilmektedir. Bu şirketlere, yürürlükte bulunan Tebliğlerimiz kapsamında aranan diğer şartların yerine getirilmesini müteakip "Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Kuruluşu" statüsü verilmektedir.

Söz konusu Tebliğler uyarınca, yeni kurulacak Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Şirketleri ile ilgili işlemler Bakanlığım adına Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olup, Ülkemizde halen faaliyetini sürdüren (en az 30.000 tonluk stoklama kapasitesine sahip olan) 11 adet "statü" almış ve (30.000 tonluk stoklama kapasitesine henüz sahip olmayan) 4 adet de "ön müsaade" almış toplam 15 adet Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Şirketi mevcut bulunmaktadır.

Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Şirketi statüsü ve Ön Müsaade izni verilmiş bulunan şirket isimleri TPIC'e bildirilmekte olup, 4. maddede belirtilen Dağıtım Şirketlerine TPIC Habur İşletme Müdürlüğü'nden satış yapılmaktadır.

Soru 7:

Tüketiciler -dağıtım şirketlerinin bankalardaki hesaplarına belirtilen fiyat üzerinden alacakları motorinin bedelini yatırıp -banka dekontlarıyla TPIC'ten malı teslim almaktadırlar.

Sayın Başbakan şimdi size sormak istiyorum.

Bu durumda dağıtım şirketlerinin bu ticaretin yapılmasında herhangi bir riskleri var mıdır?

Neden bu firmalara gerek duyulmaktadır?

Niçin dağıtım firmalarının elde ettiği karlar, motorin ithalatını gerçekleştirerek bölgenin ekonomik ve sosyal olarak canlanmasında, hayat bulmasında en büyük pay sahibi olan kamyonculara bırakılmamaktadır?

Cevap 7:

Ülkemizde akaryakıt olarak adlandırılan petrol ürünlerinin parlayıcı ve yanıcı olması sebebiyle tehlike arzetmesi ve buna ilave olarak kalitesinin de dağıtım şirketlerince denetim ve disipline edilebilmesi için akaryakıt dağıtım şirketlerine bağlı olmaksızın satış yapan istasyonların faaliyetten men edilmesi, akaryakıtların spesifikasyonlarına uygun olarak pazarlanması, vergi kayıplarının önlenmesi, üretim-tüketim dengesi içerisinde her

an ve her yerde akaryakıtın bulundurulması, şirketlerce tespit ve ilan olunan satış fiyatlarının aynen uygulanabilmesi için bayilerin bir dağıtım şirketine bağlı ve onun gözetiminde çalışmasının esas alınması gerektiği hususu, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilmiştir.